

Formålet med en faktumundersøgelse vil endvidere bl.a. kunne være at tilvejebringe grundlaget for, at staten skal søge et ansættelsesretligt eller lignende ansvar gjort gældende over for personer, der virker i virksomheder, som staten har bestemmende indflydelse på, herunder navnlig statslige aktieselskaber.

3. Lovforslagets § 4, stk. 4, om de retlige vurderinger, som en undersøgelseskommission kan få til opgave at foretage, bør ændres.

Det bør bl.a. fremgå heraf, at kommissionen kan få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at staten søger et ansættelsesretligt eller lignende ansvar gjort gældende over for nogen uden for den statslige forvaltning, f.eks. bestyrelsesmedlemmer eller ansatte i statslige aktieselskaber.

Det bør endvidere fremgå, at kommissionen efter omstændighederne kan få til opgave ud over en faktumundersøgelse at foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for at søge nogen uden for den statslige forvaltning draget strafferetligt til ansvar.

Det anførte kan gennemføres ved, at lovforslagets § 4, stk. 4, udformes på følgende måde:

"Undersøgelseskommissionen kan i øvrigt få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar. En undersøgelseskommission kan dog ikke få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af spørgsmålet om ministres ansvar."

4. Lovforslagets § 12, stk. 1, om undtagelser fra vidnepligten bør ændres, således at der tages højde for, at personer uden for den statslige forvaltning skal kunne være genstand for en undersøgelse.

Det drejer sig dels om personer, der vil kunne risikere et strafansvar i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter, dels om personer, der vil kunne risikere, at det offentlige gør et disciplinært eller tilsvarende ansættelsesretligt ansvar gældende over for de pågældende i anledning af de forhold, som undersøgelsen omfatter,

f.eks. direktionen og øvrige ansatte i statslige aktieselskaber.

Bestemmelsen i lovforslagets § 12, stk. 1, vil kunne affattes således:

"Pligten til at afgive forklaring som vidne gælder ikke i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for strafansvar for den pågældende i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter. Vidnepligten gælder heller ikke i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for, at det offentlige gør et disciplinært eller tilsvarende ansættelsesretligt ansvar gældende over for den pågældende i anledning af de nævnte forhold."

5. Udvidelsen af lovforslagets anvendelsesområde indebærer som nævnt, at der er andre end de berørte ministre og embedsmænd, hvis forhold kan være genstand for en undersøgelse. De pågældende bør, hvis den konkrete undersøgelse er rettet mod dem, have ret til en bisidder efter eget valg og til de øvrige rettigheder, som følger af lovforslagets kapitel 7.

Det anførte vil kunne gennemføres ved, at lovforslagets 21, stk. 1, udformes på følgende måde:

"Den person, hvis forhold undersøges, har ret til en bisidder efter eget valg."

6. Udvidelsen af lovforslagets anvendelsesområde indebærer endelig, at retsplejelovens § 21 om kommissionsdomstole og § 21 a om undersøgelsesretter kan ophæves.

Det anførte kan gennemføres ved, at lovforslagets § 33, stk. 2, affattes således:

"Retsplejelovens §§ 21 og 21 a ophæves."

I bemærkningerne til bestemmelsen bør det anføres, at ophævelsen af bestemmelsen ikke er til hinder for, at der fortsat efter sølovens § 482 vil kunne nedsættes undersøgelseskommissioner (til undersøgelse af søulykker), der som følge af henvisningen hertil i sølovens § 482, stk. 2, skal virke efter de hidtidige regler om kommissionsdomstole, jf. retsplejelovens § 21.

Ophævelsen af retsplejelovens §§ 21 og 21 a vil have nogle konsekvenser for anden lovgivning. Justitsministeriet er i givet fald indstillet på at fremsætte forslag til disse konsekvensændringer.